

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д.ик.н. Виржиния Иванова Желязкова от
Института за икономически изследвания при Българската академия на науките /
Университет по застраховане и финанси
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемането на академичната длъжност „доцент“
в Университета по застраховане и финанси
по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.8. Икономика,
научна специалност „Финанси, парично обращение, кредит и застраховка“

1. Общо представяне на получените материали

Със Заповед № 650/22.12.2025 г. на Ректора на Университета по застраховане и финанси съм определена за член на научното жури по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление (ПН) 3.8 Икономика, научна специалност „Финанси, парично обращение, кредит и застраховка“, обявен в ДВ бр. 55 от 08.07.2025 г. с единствен кандидат д-р Пламен Ивов Иванов:

Представеният комплект материали е пълен за целите на настоящата процедура и включва:

- хабилитационен труд - монография „Money Matters: The Power of Banking Structures and Credit in Economic Growth“
- втора монография „A Guide to the Modern Monetary System in the 21st Century“
- книга на базата на защитен дисертационен труд за ОНС „доктор“ „Debt, Design and Disparity“
- научни публикации в реферирани и индексирани международни издания;

- справка за наукометрични показатели;
- справка за научни приноси и цитирания;
- други съпътстващи процедурата административни документи.

Количествените показатели измерващи научната продукция на кандидата надвишават минималните национални изисквания, залегнали в Закона за развитието на академичния състав на Република България и Правилника за неговото прилагане.

2. Кратки биографични данни

Д-р Пламен Иванов придобива образователна и научна степен „доктор“ в University of Southampton (Великобритания), с дисертация върху институционалните основи на създаването на частни пари и връзката им с публичния дълг и неравенството. Притежава преподавателски опит в University of Winchester и Middlesex University (Великобритания), както и в Университета по застраховане и финанси. Професионалният му опит включва участие в консултантски и регулаторни проекти в банковия сектор. Академичната му биография демонстрира последователност в изследванията в областта на монетарния икономикс, банковите структури, институционалната политическата икономия, връзката финанси - икономически растеж.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Научната продукция на д-р Пламен Иванов се отличава с ясно очертана изследователска линия, последователност и концептуална дълбочина. Централната ос на неговите изследвания е свързана с природата на парите и кредита, институционалния дизайн на банковите системи и ролята на разпределението на кредита за икономическия растеж и социалната структура. Тази линия е развита в три самостоятелни труда, които представляват взаимно допълващи се, но концептуално автономни изследвания.

Хабилитационният труд „Money Matters: The Power of Banking Structures and Credit in Economic Growth“ представлява най-завършеното теоретико-емпирично изследване на кандидата. В него се извършва критичен преглед на традиционната количествена теория на парите и се аргументира прилагането на т.нар. „Количествена теория на разпределения кредит“ (Quantity Theory of Disaggregated Credit). Същественото тук не е само теоретичната критика на агрегатния паричен подход, а системното аргументиране, че икономическият

растеж и финансовата стабилност зависят не толкова от общото количество пари, колкото от структурната насоченост на кредита към производствени или към спекулативни дейности. В този смисъл приносът може да бъде определен като надграждане на съществуваща макроикономическа рамка чрез акцентирание чрез нов аналитичен фокус върху качеството и предназначението на кредита.

Монографията впечатлява с широк сравнителен институционален анализ на банковите системи на Германия, Великобритания и България. Кандидатът показва, че архитектурата на банковата система - степента на децентрализация, наличието на публични и кооперативни банки, пространствената близост до бизнеса - оказва измеримо влияние върху разпределението на кредита и регионалното развитие. Тук приносът се изразява в емпиричното доказване на връзката между институционален дизайн и реална икономическа динамика, включително чрез използване на богат набор от данни и структуриране на кредитната информация по икономически сектори.

В монографията „A Guide to the Modern Monetary System in the 21st Century“ кандидатът предприема амбициозен опит за систематизация на трите основни теоретични парадигми в банковата теория - теорията за финансовото посредничество, фракционното банкиране и теорията за създаването на кредит. Съществената стойност на труда се състои в това, че теоретичният дебат не остава абстрактен, а е поставен в контекста на съвременни явления централните като FinTech, новите пазарни банки (challenger banks) и дигиталните валути на централните банки. Кандидатът убедително аргументира, че емпиричната реалност на банковото счетоводство и балансовата логика подкрепят кредитната теория на парите. В този труд приносът може да бъде класифициран като доказване с нови средства на съществени страни от вече съществуващ теоретичен спор, както и като актуализиране на класическия дебат Валутна школа (Currency School) срещу Банкова школа (Banking School) в условията на дигитална трансформация.

Монографията „Debt, Design and Disparity“ разкрива друг аспект от изследователската линия на кандидата - историко-институционалния анализ на връзката между частното създаване на пари, публичния дълг и дългосрочните тенденции в неравенството. Трудът се основава на обширен исторически анализ, чрез който се проследява институционалната логика на възникването и еволюцията на Bank of England. Научният принос тук се състои в

преосмислянето на класически интерпретации в рамките на нов институционален прочит, който поставя акцент върху разпределителните ефекти на паричната архитектура. Особено ценен е опитът да се съчетаят исторически източници, количествен анализ и съвременна теория на институциите.

Останалите публикации на кандидата в реферирани международни издания доразвиват тези тематични ядра. Те показват последователност в аргументацията и способност за участие в международния научен дебат по въпроси, свързани с банковото кредитиране, институционалните различия и икономическата динамика. Налице е тематична кохерентност, което свидетелства за ясно изградена научна идентичност, а не за фрагментарна публикационна активност.

Съществена част от научната работа на кандидата е свързана с развитието и емпиричното приложение на рамката на Количествената теория на разпределения кредит (Quantity Theory of Disaggregated Credit - QTDC) в рамките на хабилитационния му труд „Money Matters“, формулирана в трудовете на проф. Ричард А. Вернер. Приносът на кандидата се състои в задълбоченото ѝ прилагане и интегриране в анализ на съвременни банкови системи.

В труда „Money Matters“ кандидатът използва QTDC като аналитична рамка за изследване на връзката между банковата архитектура, секторното разпределение на кредита и икономическата динамика. Особено съществен е приносът му в структурираното представяне и обработване на кредитните данни по икономически сектори и в сравнителния анализ между Германия, Великобритания и България, чрез който се показва как институционалният дизайн влияе върху посоката и качеството на кредитната експанзия.

По този начин кандидатът разширява приложното поле на QTDC, като я използва като инструмент за сравнителен и институционален анализ, а не единствено като макроикономическа теоретична постановка. В труда тя е представена като аналитичен подход, чрез който се обясняват различията в икономическата динамика в зависимост от секторното разпределение на кредита. Аргументира се, че насочването на банковото финансиране към производствени инвестиции и малки и средни предприятия има различен икономически ефект спрямо кредитиране, концентрирано в спекулативни активи или недвижими имоти.

В методологически план кандидатът съчетава теоретична аргументация със секторно разпределени кредитни данни и статистически редове, което придава емпирична плътност на макроикономическия анализ.

Приносите в останалите трудове допълват тази линия. В „A Guide to the Modern Monetary System in the 21st Century“ кандидатът извършва систематизация на основните банкови теории и ги поставя в контекста на съвременната дигитална трансформация, като обвързва класическия дебат относно създаването на пари с нови институционални явления като FinTech и централнобанкови дигитални валути.

В „Debt, Design and Disparity“ приносът има историко-институционален характер. Чрез исторически и количествен анализ, включително използване на дългосрочни статистически серии, кандидатът предлага интерпретация на институционалната еволюция на британската финансова система и на връзката между парична архитектура и неравенство.

По този начин общият научен принос на кандидата се откроява в последователното развитие и прилагане на съществуваща теоретична традиция към сравнителен и исторически анализ, което придава стабилност и тематична кохерентност на научната му продукция.

Кандидатът има публикации в реферирани и индексирани издания (Scopus). Налице са външни цитирания, включително в международни списания.

Макар цитируемостта да е в начален етап (което е естествено за млад учен), публикациите показват потенциал за разширяване на международното въздействие.

. Оценка на личния принос на кандидата

Представените монографии са самостоятелни трудове. При колективните публикации приносът на кандидата е ясно разграничен.

Изследванията демонстрират:

- самостоятелна концептуална линия;
- последователност;
- методологическа компетентност;
- способност за синтез между теория и емпирия.

. Критични бележки и препоръки

В бъдещата си работа кандидатът би могъл:

- да разшири емпиричния си анализ чрез по-интензивно използване на панелни иконометрични модели;
- да интегрира по-активно европейския регулаторен контекст;
- да разшири изследванията си към теми като устойчиви финанси и ESG.

Тези бележки имат характер на препоръки за развитие, а не на посочване на съществени слабости.

. Заключение

Представените научни трудове са оригинални, методологически издържани и тематично кохерентни. Кандидатът покрива и надвишава минималните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПН 3.8 Икономика.

На основание на извършения анализ, давам положителна оценка и предлагам на научното жури да гласува положително за заемането на академичната длъжност „доцент“ в 3.8 Икономика от д-р Пламен Иванов.

Рецензент:

(проф. д. ик. н. Виржиния Желязкова)

6 февруари 2026 г.